Begroting Monetaire Zaken 2023

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Inhoud

Inleiding

Toelichting per kerntaak

Deze PDF is klikbaar, gebruik de tabbladen en knoppen om te navigeren.

1 Inleiding

De Nederlandsche Bank (DNB) draagt als centrale bank bij aan het bepalen en uitvoeren van het monetair beleid, het bewaken van de financiële stabiliteit, het beheer van de niet-monetaire reserves, het opstellen en ter beschikking stellen van statistieken en een goed werkend betalingsverkeer. DNB vervult deze taken in belangrijke mate als onderdeel van het Eurosysteem, het stelsel van de Europese Centrale Bank (ECB) en de nationale centrale banken in het eurogebied.

In deze begroting leest u welke werkzaamheden DNB uitvoert en welke resultaten we beogen voor 2023, inclusief prioriteiten en verwachte kosten. Deze tekst is een deelbegroting van de algehele DNB-begroting, omdat we hier alleen ingaan op het domein Monetaire Zaken (MoZa).

MoZa is het deel van DNB dat verantwoordelijk is voor de centrale-banktaken van DNB. De kosten die we maken voor deze taken worden door DNB zelf gedragen en gefinancierd uit de eigen inkomsten. Dit is anders voor de toezichttaken, die door de onder toezicht staande instellingen worden gefinancierd. De toezichtbegroting is daarom anders van inhoud en opzet, ook omdat DNB voor de toezichttaken opereert als een Zelfstandig Bestuursorgaan (ZBO).

2 Toelichting per kerntaak

Voor een beschrijving van de economische risico's en structurele uitdagingen waar de Centrale Bank in 2023 voor staat, verwijzen we naar de algemene inleiding in de DNB-begroting 2023. Daar leest u ook de prioriteiten voor 2023. Deze prioriteiten vormen de basis voor de belangrijkste activiteiten van de Monetaire Zaken organisatie in 2023.

De ontwikkeling van de MoZa-begroting is als volgt:

De totale MoZa-begroting 2023 bedraagt 296,6 miljoen euro, een stijging van 20,7 miljoen euro ten opzichte van 2022. In 2022 is besloten tot een meerjarenstrategie en een meerjarig financieel kader tot en met 2025. Daarin is vastgelegd dat de kosten voor 2026 en daarna in reële termen (kosten gecorrigeerd voor inflatie en de loonontwikkeling) gelijk moeten zijn aan de kosten in 2022[1]. Om dit mogelijk te maken, zijn de eerstkomende jaren investeringen nodig in met name de bedrijfsvoering van MoZa.

Daarom is een zogenoemd transformatieprogramma opgesteld. Uitbreiding van taken vangen we de komende jaren op via besparingen.

De stijging van de kosten in 2023 wordt voor gedeeltelijk verklaard door een toename van de kosten van de divisies voor de MoZa-taken met bijna 7 miljoen euro, voornamelijk als gevolg van de reguliere loon- en prijsstijging. Daarnaast nemen de kosten in 2023 toe door de tijdelijke kosten voor het transformatie-programma (6 miljoen euro) en een stijging van de aan de taken doorberekende kosten van bijna 5 miljoen euro. Deze laatste stijging is een saldo van verschillende effecten, maar vooral het gevolg van toegenomen kosten voor informatievoorziening. De productiekosten voor bankbiljetten fluctueren jaarlijks en worden nu begroot op circa 3 miljoen euro hoger dan in 2022.

Tabel 1 MoZa begroting per taak

Begroting monetaire zaken per taak (in miljoenen euro's)	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	B2023-B2022
Financiële stabiliteit	16,9	19,1	20,7	1,5
Betalingsverkeer (excl. kosten bankbiljetten)	114,1	111,4	113,6	2,2
Monetair beleid en reservebeheer	73,2	69,6	77,7	8,1
Statistiek	46,5	53,0	58,7	5,7
Totaal	**250,7**	**253,1**	**270,7**	**17,5**
Productiekosten bankbiljetten	42,1	22,8	26,0	3,2
Totaal incl productiekosten bankbiljetten	**292,8**	**275,9**	**296,6**	**20,7**

1 Exclusief kosten die direct samenhangen met Eurosysteem-taken en die door de Raad van het Bestuur van de ECB worden besloten en kosten die aan MoZa worden doorbelast en gemaakt worden in andere onderdelen van DNB en waarvoor MoZa niet primair verantwoordelijk is.

2 Toelichting per kerntaak
2.1 Financiële stabiliteit
2.2 Monetair beleid en reservebeheer
2.3 Betalingsverkeer
2.4 Statistiek

Deze kosten hangen samen met besluiten door de ECB over de te produceren bankbiljetten en worden niet door DNB rechtstreeks gestuurd.

Verderop in dit hoofdstuk leest u per subtaak een nadere toelichting op de stijging van de eigen kosten per subtaak.

Health check en transformatieprogramma
De MoZa-organisatie is in 2021 gestart met een zogenoemde "*healthcheck*" naar de doeltreffendheid en doelmatigheid van de uitvoering van haar taken. Op basis hiervan hebben we in de eerste helft van 2022 de MoZa-strategie kunnen aanscherpen. "Een punt op de horizon" is geformuleerd, gevolgd door vier meerjarige strategische doelstellingen. Om de strategie te realiseren zijn structurele hervormingen benodigd. De projectmatige activiteiten om die hervormingen te realiseren zijn gebundeld in een transformatieprogramma met vijf werkstromen. De kosten van het programma bedragen 14,4 miljoen euro, als volgt verdeeld over de komende begrotingsjaren:

Tabel 2 Kosten transformatieprogramma MoZa

In miljoen euro	2023	2024	2025
	6,0	5,2	3,2

De programmakosten zijn naar rato toegerekend aan de hoofdtaken van Monetaire Zaken.

Het transformatieprogramma levert vanaf 2023 al besparingen op (van 2,8% in 2023 oplopend tot 7,6% in 2025). Toch is dat onvoldoende om in de jaren 2023-2025 de kosten van de transformatie en de uitbreiding van wettelijke taken volledig op te vangen. Er is sprake van een tijdelijke overschrijding van het kader van gemiddeld 5,8 miljoen euro in de jaren 2023-2025. Het budget voor het transformatieprogramma en de uitbreidingen bij in het bijzonder de taken Betalingsverkeer Giraal, Betalingsverkeer Chartaal en Statistiek is randvoorwaardelijk om MoZa in staat te stellen de aanbevelingen uit de Healthcheck te adresseren en de nu bekende taakuitbreidingen vanaf 2026 structureel te absorberen. Vanaf 2026 committeren wij ons aan een structurele besparing van 2,2 miljoen euro ten opzichte van het kader.

In de volgende paragrafen leest u per kerntaak de belangrijkste resultaten voor komend jaar, voortkomend uit de strategische prioriteiten 2023 en de reguliere bedrijfsvoering. Ook lichten we de materiële verschillen toe tussen de begroting per taak in 2023 en 2022.

2.1 Financiële stabiliteit

Vanuit ons overkoepelende mandaat waakt DNB over een stabiel, schokbestendig financieel stelsel. Hiermee draagt de financiële stabiliteitstaak (FS) bij aan evenwichtige economische groei en duurzame welvaart. Gedurende het jaar identificeren wij daartoe de belangrijkste risico's die de stabiliteit van het financieel systeem kunnen bedreigen en doen we beleidsaanbevelingen om deze te mitigeren. In het halfjaarlijkse Overzicht Financiële Stabiliteit (OFS) communiceren we hierover met het publiek. De analyse in het OFS staat ook aan de basis van onze verdiepende toezichtactiviteiten, inhoudelijke speerpunten in het internationale veld en inzet van macroprudentiële beleidsinstrumenten.

Meerjarenstrategie
In 2023 zetten we ook op FS-gebied verdere stappen in de implementatie van de meerjarenstrategie 2021-2025. Als onderdeel hiervan blijven we onder andere het proces en onze methodes versterken om de belangrijkste kwetsbaarheden en systeemrisico's tijdig te identificeren en te beoordelen. We maken daarbij in toenemende mate gebruik van digitale en datagedreven analyses. Ook blijven we inzetten op verdere versterking van onze macroprudentiële gereedschapskist, zowel voor de bancaire sector als voor besluitvorming over mogelijk nieuwe instrumenten om kwetsbaarheden in de niet-bancaire sector te mitigeren. Daarnaast zorgen we voor effectieve samenwerking binnen DNB en daarbuiten in verschillende nationale en internationale overleggen.

2 Toelichting per kerntaak
2.1 Financiële stabiliteit
2.2 Monetair beleid en reservebeheer
2.3 Betalingsverkeer
2.4 Statistiek

Gevolgen van nationale en mondiale ontwikkelingen
Komend jaar blijven de economische en financiële gevolgen van hoge inflatie en oplopende rentes hoog op de agenda staan. Vanuit een krachtig herstel uit de pandemie en een langdurige periode van lage rentes komen in deze nieuwe omgeving onderliggende kwetsbaarheden en risico's voor de financiële stabiliteit duidelijker naar voren. De verkrapping van financiële condities in combinatie met lagere groei en reële inkomens maken landen, sectoren en huishoudens met relatief hoge schuldniveaus kwetsbaar. Daarbij zijn nieuwe periodes van verhoogde volatiliteit op financiële markten niet uit te sluiten, bijvoorbeeld wanneer de hoge inflatie langer aanhoudt dan verwacht en tot verdere monetaire verkrapping leidt.

De onzekerheid in de huidige geopolitieke en economische omgeving blijft ook groot. De weerbaarheid en toekomstige winstgevendheid in de financiële sector kan daardoor onder druk komen te staan. Daarnaast kent de woningmarkt inherente systeemrisico's, gezien de voorafgaande periode van oververhitting en risicovoller leengedrag van huishoudens. We monitoren de ontwikkelingen en de mogelijke gevolgen voor de financiële sector nauwgezet.

Voldoende gekapitaliseerd
Het is van belang dat financiële instellingen en het financieel systeem voldoende gekapitaliseerd en weerbaar blijven. We handhaven daarom per 1 januari 2022 een ondergrens voor de gemiddelde risicoweging die banken hanteren voor hun hypothecaire leningenportefeuilles. Deze maatregel is verlengd tot 1 december 2024. Verder stellen we twee keer per jaar de inzet vast van de contracyclische kapitaalbuffer (CCyB), op basis van het raamwerk dat in 2022 is gepubliceerd. De CCyB is in het voorjaar van 2022 verhoogd van 0% tot 1% als eerste stap richting het niveau van 2% dat past bij een standaard risico-omgeving waarin cyclische risico's zich op een 'normaal' tot verhoogd niveau bevinden. Banken moeten per 25 mei 2023 voldoen aan de verhoogde eis van 1%. Gegeven de onzekerheid als gevolg van de hoge inflatie en de oorlog in Oekraïne blijven we het risicobeeld zorgvuldig analyseren, waarbij genoemde maatregelen kunnen worden bijgesteld indien de ontwikkelingen daar aanleiding toe geven. Daarnaast herijken we komend jaar het raamwerk voor het vaststellen van de O-SII systeemrelevantiebuffers (Other Systemically Important Institutions).

Om de financiële stabiliteit te bewaken richten wij ons specifiek op staartrisico's die zich kunnen voordoen. Om deze risico's te beoordelen maken we steeds meer gebruik van stresstesten en datagedreven analyses. We investeren in modelontwikkeling en expertise om nieuwe data te ontsluiten en te combineren, waarmee we de mogelijke systeemgevolgen van structurele en conjuncturele ontwikkelingen beter in kaart kunnen brengen. Zo doen we stresstesten op het gebied van de inflatie- en renteomgeving en biodiversiteit, en brengen we de macroprudentiële gevolgen van cyberrisico's en de verwevenheid tussen banken en niet-bancaire financiële instellingen verder in kaart. Door verdere professionalisering en automatisering verhogen we de kwaliteit van onze analyses en verkleinen we operationele risico's.

Samenwerking
Schokken in het financieel systeem zijn lastig te voorspellen en komen veelal van buiten. Dit vraagt om alertheid en wendbaarheid. Effectieve informatievoorziening en samenwerking op nationaal en internationaal niveau zijn daarbij cruciaal. Een belangrijk gremium voor het bespreken van risico's voor de financiële stabiliteit is het Financieel Stabiliteitscomité (FSC) waarin de Autoriteit Financiële Markten (AFM), het Ministerie van Financiën, het Centraal Plan Bureau (CPB) en DNB de actuele ontwikkelingen volgen en waar nodig aanbevelingen doen. Ook in mondiale en Europese gremia zoals de Financial Stability Board (FSB), het Internationaal Monetair Fonds (IMF), de Bank For International Settlements (BIS), de ECB en de European Systemic Risk Board (ESRB) spelen we een actieve rol in de analyse,

2 Toelichting per kerntaak
2.1 Financiële stabiliteit
2.2 Monetair beleid en reservebeheer
2.3 Betalingsverkeer
2.4 Statistiek

identificatie en eventuele, gecoördineerde respons op financiële stabiliteitsrisico's. Daarbij hebben wij speciale aandacht voor de beleidsuitdagingen van de kiesgroeplanden, verenigd in onze vertegenwoordiging bij het IMF. Onze technische samenwerking blijft in 2023 gerichte ondersteuning bieden aan deze landen, waaronder in de Balkan en Kaukasus en ook in Oekraïne (eveneens een kiesgroepland), al dan niet in samenwerking met Europese en mondiale instituten. Daarnaast richt technische samenwerking zich ook op landen waar Nederland een historische band mee heeft, in het bijzonder de voormalige Nederlandse Antillen, Suriname en Indonesië.

FSB

We blijven komend jaar extra capaciteit inzetten voor de ondersteuning van de President van DNB in zijn rol als voorzitter van de FSB. De FSB verenigt centrale banken, toezichthouders en ministeries van financiën van de 25 grootste economieën om kwetsbaarheden in het mondiale financiële systeem te beoordelen en passende beleidsreacties te coördineren. Het voorzitterschap is een prominente internationale positie, die naast strategische invloed ook extra werk met zich meebrengt om effectieve internationale samenwerking tot stand te brengen. De FSB monitort internationale ontwikkelingen die wereldwijd de stabiliteit van het financieel systeem kunnen bedreigen en intensiveert haar analyse naar mogelijke kwetsbaarheden in reactie op groeiende uitdagingen voor de financiële stabiliteit.

De FSB blijft in dat licht onder andere werken aan kaders voor niet-bancaire financiële intermediatie, cyberrisico's, klimaatrisico's en crypto-activa.

Macroprudentiële instrumenten

Om goed invulling te geven aan ons mandaat, is een effectief en consistent macroprudentieel instrumentarium essentieel. We zijn daarom al vanaf het begin actief betrokken bij de macroprudentiële herziening van de Europese Commissie, waarin het Europese kader geëvalueerd wordt en waarin eventuele voorstellen voor verandering in wet- en regelgeving gedaan worden. Wij dragen onze standpunten zo effectief mogelijk uit om invloed te blijven houden in dit proces, waarbij de Commissie naar verwachting volgend jaar met voorstellen komt. We blijven ons in deze fase ook richten op aanvullende maatregelen om hefboomfinanciering en liquiditeitsrisico's bij niet-bancaire financiële intermediairs te beheersen, bijvoorbeeld via Europese wet- en regelgeving die de aanbevelingen van de FSB uit 2021 moet vertalen naar Europese jurisdicties. Ook vullen wij ons mandaat verder in om limieten te stellen op hefboomfinanciering voor AIFMD-fondsen. Daarbij willen we ook meer gebruik maken van geavanceerde analysetechnieken, om omvangrijke en gedetailleerde datasets van onder andere SFTR- en EMIR-regelgeving te analyseren, zodat we in de toekomst meer mogelijkheden hebben om maatregelen nog beter aan te laten sluiten op de risicokenmerken van de onderliggende activiteiten. Daarbij kan het bijvoorbeeld gaan om het gebruik van derivaten, repotransacties of *margin lending*.

Begrote kosten

Tabel 3 Financiële stabiliteit

Bedragen in miljoenen euro's	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	B2023-B2022
Financiële stabiliteit	16,9	19,1	20,7	1,5

De begrote kosten voor de taak financiële stabiliteit bedragen 20,7 miljoen euro voor 2023. De stijging van ruim 1,5 miljoen euro wordt vooral veroorzaakt door ondersteunende taken en door het transformatiebudget (0,7 miljoen euro).

2 Toelichting per kerntaak
2.1 Financiële stabiliteit
2.2 Monetair beleid en reservebeheer
2.3 Betalingsverkeer
2.4 Statistiek

2.2 Monetair beleid en reservebeheer

In het monetaire beleid ligt in 2023 de prioriteit op het onder controle krijgen van de te hoge inflatie. Alle beschikbare middelen, van de beleidsrente tot de balansomvang van de ECB, dienen hiervoor te worden ingezet. Wegens de hoge economische onzekerheid, is het hierbij van belang dat het monetaire beleid wendbaar blijft. Om een grotere invloed te hebben op de monetaire-beleidsbepaling is het belangrijk dat DNB proactief is, door uitdagingen voor monetair beleid te identificeren, oplossingen aan te dragen en hier steun voor te vergaren. Binnenlands wordt via heldere communicatie verantwoording afgelegd over het gevoerde beleid en draagvlak gezocht. Ook de institutionele versterking van de Economische en Monetaire Unie blijft hoog op de agenda staan.

Vanwege de nog altijd grote omvang van de (onconventionele) monetaire operaties is het van belang dat DNB tijdig inzicht heeft in en inspeelt op relevante ontwikkelingen en risico's op financiële markten. Onze inzet is gericht op een efficiënte en risicobewuste uitvoering van de monetaire operaties en het minimaliseren van de ongewenste bijeffecten hiervan op financiële markten.

Eigen beleggingen

DNB beheert de zogenoemde niet-monetaire reserves en stelt zich in dit verband op als een langetermijnbelegger. Het doel van de eigen beleggingen is tweeledig, namelijk om rendement te genereren ten opzichte van de financieringskosten en om een positieve impact op duuurzaamheid te realiseren, en hierbij in beperkte mate risico's te accepteren. In 2022 voeren we een nieuwe studie uit om de strategische asset-allocatie vast te stellen voor 2023 – 2025. Bovendien zetten we verdere stappen om ons beleid op het gebied van maatschappelijk verantwoord beleggen te implementeren. Streven is om de beleggingen zoveel als mogelijk in lijn te brengen met de klimaatdoelstellingen van Parijs. Hiertoe beogen we een eerste beleggingsmandaat in te richten voor aandelenbeleggingen, om ons beleid via maatwerk te kunnen implementeren.

DNB heeft in 2022 een nieuw front-to-back handelssysteem (MAPS) ter vervanging van het oude systeem (WSS) geïmplementeerd. Met de overstap naar MAPS zijn de beleggingsprocessen van DNB vergaand geautomatiseerd. In 2023 werken we aan verdere optimalisatie en willen we de (beleggings) processen in lijn brengen met *international best practices*. Hiermee is het ook mogelijk om discretionaire mandaten in te richten, nodig voor de uitvoering van onze duurzame beleggingsstrategie.

Onafhankelijk economisch advies

Als hoedster van financiële stabiliteit en prijsstabiliteit heeft DNB ook een onafhankelijke adviesrol, waarbij DNB zich inspant voor duurzame economische groei. Wij geven aan deze taak niet alleen invulling met de halfjaarlijkse Economische Ontwikkelingen en Vooruitzichten (EOV), waarin we voorspellingen publiceren voor de Nederlandse economie, maar bieden ook economische inzichten en analyses en daarop gebaseerde adviezen. In 2023 ligt hierbij het accent op adviezen over budgettaire maatregelen naar aanleiding van de hoge inflatie, loonontwikkeling, krapte op de arbeidsmarkt en een stabiele en evenwichtige woningmarkt. Ook adviseert DNB over begrotingsbeleid in een Europese context en in samenhang met het monetaire beleid. Tot slot zien we klimaatverandering en de energietransitie als belangrijke uitdagingen voor de economie en daarom brengen we adviezen uit over de vormgeving van deze transitie, ook tegen de achtergrond van de opgelopen energiekosten. Bij de uitvoering van de adviestaak is een open dialoog met onze stakeholders van groot belang.

De doorontwikkeling van modellen om ramingen en scenario-analyses over de economische ontwikkeling te kunnen maken staat in 2023 wederom op de agenda. Hiermee spelen we ook in op nieuwe en toekomstige wensen van beleidsmakers en stakeholders. Dit leidt tot aanpassingen aan bestaande modellen, maar ook tot de verkenning en ontwikkeling van nieuwe modellen. Daarbij worden nieuwe technieken in ons

2 Toelichting per kerntaak
2.1 Financiële stabiliteit
2.2 Monetair beleid en reservebeheer
2.3 Betalingsverkeer
2.4 Statistiek

modellenarsenaal beproefd op het gebied van data science (machine learning en tekstanalyse) en wordt meer gebruik gemaakt van granulaire data over de interactie tussen sectoren en economische agenten. Het model voor inflatievoorspellingen wordt in de cloud neergezet. Deze opzet maakt een sneller, goedkoper en meer betrouwbaar voorspelproces mogelijk.

Begrote kosten

Tabel 4 Monetair beleid en reservebeheer

Bedragen in miljoenen euro's	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	B2023-B2022
Monetair beleid en reservebeheer	73,2	69,6	77,7	8,1

De kosten voor deze taak worden geraamd op 77,7 miljoen euro voor 2023. Dat is een stijging van ruim 8 miljoen euro ten opzichte van 2022. Deze stijging is voornamelijk toe te schrijven aan de MoZa-transformatie en toegerekende DNB-brede en domeinspecifieke IT kosten. Daarnaast ook aan intensivering als gevolg van o.a. DORA-wetgeving, de cyberstrategie, het cryptodossier en ERMS-compliance.

2.3 Betalingsverkeer

Elektronisch betalings- en effectenverkeer

Het betalingsverkeer is continu aan verandering onderhevig, gedreven door maatschappelijke ontwikkelingen, nieuwe wet- en regelgeving en technologische innovaties. Onderzoek en beleidsmatige activiteiten, zowel nationaal als internationaal, zijn voor DNB daarom belangrijke kerntaken. DNB voert bovendien *oversight* (toezicht) uit op partijen die kritisch zijn voor de Nederlandse betaal- en effectenomgevingen. Ook bewaken we de cyberweerbaarheid van kritische instellingen, onder andere via het TIBER-NL programma. Verder worden operationele verstoringen geadresseerd in de *Tripartiet Crisismanagement Operationeel* (TCO)-structuur. DNB heeft ook een operationele rol in het betalingsverkeer van het Eurosysteem met vooral de banken, van belang voor de uitvoering van het monetaire beleid (Target2 en Target2 Securities), en het bijbehorende mobiliseren en bewaren van onderpand.

Visie op betalen

DNB is scherp op relevante ontwikkelingen en innovaties in het betalings- en effectenverkeer. In deze tijden van verdergaande digitalisering richten we ons in dat kader vooral op het bewaken van vertrouwen. Onze Visie op Betalen 2022-2025 schetst de belangrijkste trends in de betaalmarkt en hoe deze het betalingsverkeer beïnvloeden. De visie geeft richting en helpt bij het prioriteren van onze betalingsverkeer-gerelateerde werkzaamheden. Drie speerpunten staan daarbij centraal: het verankeren van een robuust en veilig betalingsverkeer bij een grotere digitale afhankelijkheid, het verzekeren van toegang tot het betalingsverkeer in een wereld die steeds digitaler wordt, en, tot slot, het versterken van het betalingsverkeer in Europa en daarbuiten in een dynamisch internationaal speelveld.

Verankeren van robuust en veilig betalingsverkeer

Als het gaat om onze werkzaamheden in het hoogwaardig interbancair ("wholesale") betalingsverkeer stond afgelopen jaar (2022) in het teken van de consolidatie van de Eurosystemen Target2 en Target2Securities en de migratie naar de berichten-standaard ISO20022. De consolidatie zou in november 2022 plaatsvinden, maar is uitgesteld tot maart 2023. De nazorg neemt vervolgens nog een deel van 2023 in beslag. 2023 zal verder voor een aanzienlijk deel in het teken staan van de voorbereidingen voor de overgang naar het gezamenlijke Europese onderpand-beheersysteem (ECMS), waarvan de geplande "go-live" in november 2023 ligt. De voor dit domein omvangrijke change-

2 Toelichting per kerntaak
2.1 Financiële stabiliteit
2.2 Monetair beleid en reservebeheer
2.3 Betalingsverkeer
2.4 Statistiek

portefeuille blijkt structureel van aard; de ontwikkelcapaciteit en bijbehorende bedrijfsaansturing zijn daarop ingericht. In 2023 zetten wij in het kader van het transformatieprogramma extra capaciteit in op uniforme procesbeheersing en -optimalisatie én het realiseren van een "continu verbeteren"-cultuur. Dat programma zal tot in 2025 doorlopen.

Om systeemrisico's te vermijden en grote verstoringen in het betalings- en effectenverkeer te voorkomen, houdt DNB oversight. Gelet op het toegenomen belang van het online betalingsverkeer in Nederland, is het oversight op de desbetreffende partijen geïntensiveerd. Ten aanzien van het oversight op "Central Clearing"-partijen (CCP's) wordt invulling gegeven aan de nieuwe Europese *verordening herstel en afwikkeling centrale tegenpartijen*, met name door herstelplannen te beoordelen en de follow-up daarvan door CCP's te monitoren. De resolutie-taak wordt vervuld door het domein Resolutie, dat ook onderdeel is van DNB. Voor meer informatie over resolutie, zie de ZBO-begroting.

Via onder meer het TIBER-programma dat onder de nieuwe afdeling *Cyber Intelligence, Beleid en TIBER* (C-BIT) valt, wordt de cyberweerbaarheid van de Financiële Kern Infrastructuur en de belangrijkste instellingen in de pensioen- en verzekeringssector verhoogd. Het succesvolle programma wordt door steeds meer Europese landen omarmd, en vindt ook binnen Nederland steeds meer tractie dankzij samenwerking met de AFM en sinds 2022 ook met de Rijksoverheid. Bovendien wordt, mede dankzij DNB, het TIBER-EU framework in Europa waarschijnlijk verder verankerd in de Europese *Digital Operational Resilience Act* (DORA), die eind 2024 van kracht zal worden. Tot slot worden in 2023 de mogelijkheden verder verkend voor een 'light'-variant van TIBER, waarmee ook kleinere financiële instellingen bediend kunnen worden. De eerste pilots daartoe lopen.

Verzekeren van toegang tot het betalingsverkeer

DNB zet zich in om het betalingsverkeer en betaaldiensten toegankelijk te houden voor iedereen, dus ook voor een deel van de ouderen, laaggeletterden, mensen met een functiebeperking of andere mensen die in toenemende mate problemen hebben met de digitalisering. Daarmee geven we vorm aan één van de onderdelen van ons MVO-beleid. Onderzoek uit 2021 toont aan dat verschillende aandachtsgroepen ervaren dat het betalings-verkeer voor hen minder bereikbaar en toegankelijk geworden is. In 2022 hebben wij daarom diepgaand onderzoek gedaan om deze uitkomsten beter te begrijpen. De uitkomsten daarvan zijn eind 2022 gedeeld in het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB)[2], en helpen om de geschetste ontwikkeling te kunnen keren. Het Actieplan Toegankelijk Betalingsverkeer dat in 2021 in het MOB is vastgesteld, zal naar verwachting op basis van de onderzoeksuitkomsten op onderdelen worden bijgesteld.

Daarnaast willen wij dat betaaldienstverleners hun beleid ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering zo toepassen dat voorkomen wordt dat hun klanten onterecht geen betaalrekening kunnen openen, onterecht afgesloten worden van betaaldiensten of onnodig worden beperkt in het gebruik van contant geld. Hierbij hebben we nadrukkelijk oog voor zowel de consument als de zakelijke betaalrekeninghouder. Op dit punt werken we nauw samen met het domein Toezicht van DNB, en in het bijzonder het integriteitstoezicht.

Digitaal geld

Een gevolg van het teruglopen van het gebruik van contant geld is dat mensen steeds minder betalen met publiek geld dat door een centrale bank is uitgegeven. DNB vindt het belangrijk dat publiek geld toegankelijk blijft, omdat inwisselbaarheid van privaat geld

2 Toelichting per kerntaak
2.1 Financiële stabiliteit
2.2 Monetair beleid en reservebeheer
2.3 Betalingsverkeer
2.4 Statistiek

2 Het MOB is een overlegorgaan waarin alle bij het betalingsverkeer betrokken partijen in Nederland – aanbieders en gebruikers – samenkomen en overleggen hoe het betalingsverkeer in Nederland nog efficienter, veiliger en effectiever kan worden uitgevoerd. Het MOB wordt voorgezeten door DNB; DNB verzorgt ook het secretariaat.

(tegoeden bij banken) voor publiek geld essentieel is voor vertrouwen in het geldstelsel. Daarom onderzoeken we, in Eurosysteem-verband, of en op welke wijze in aanvulling op contant geld, introductie van een digitale euro wenselijk is. Na een experimentele fase startte in het najaar van 2021 de onderzoeksfase, onder leiding van de ECB. Het doel is om een diepteverkenning uit te voeren naar het ontwerp van een digitale euro voor gebruik in het retailbetalingsverkeer. Deze fase loopt tot oktober 2023, waarna volgens de huidige planning besloten wordt over implementatie en realisatie. Dit strategische project, dat door de ECB geleid wordt, vereist zorgvuldige afstemming met alle stakeholders. Op Europees niveau gebeurt dit, onder andere, met de Europese Commissie en de Euro Retail Payments Board en op nationaal niveau met het Ministerie van Financiën, de Tweede Kamer en het MOB. Wij participeren actief in het digitale euro-project en hebben in Nederland de afstemming met het MOB geborgd via de voor dat doel ingerichte Taskforce Digitale Euro. In 2023 zullen we hierover meer gericht communiceren, zowel via onze website als via informatiebijeenkomsten die voor een breed publiek toegankelijk zullen zijn.

Versterken van betaalmarkt in Europa en daarbuiten

Crypto's en stablecoins blijven onze aandacht vragen. Hoewel die vooralsnog beperkt worden gebruikt in het betalingsverkeer, zouden met name stablecoins – mits één op één gedekt door een fiat valuta (wettig betaalmiddel dat stoelt op vertrouwen) en goed gereguleerd – in de toekomst kunnen bijdragen aan sneller, goedkoper en meer inclusief wereldwijd betalingsverkeer.

Vooralsnog brengen crypto's en stablecoins veel risico's met zich mee. Met name crypto's blijken vooral een speculatiemiddel waarvan de waarde op geen enkele manier is gewaarborgd, en dat daarmee niet geschikt is als betrouwbaar en algemeen geaccepteerd betaalmiddel. De aanstaande EU-regelgeving voor uitgevers van crypto-activa en aanbieders van cryptodiensten - de Markten in Crypto-Activa Verordening (MiCAR) – is een welkome stap in de regelgeving van Europese crypto-markten. De MiCAR-regels gaan naar verwachting in 2024 gelden.

Het moet makkelijk zijn om overal in Europa op dezelfde manier te betalen. Het maakt het Europese betalingsverkeer ook sterker als Europese partijen dit verzorgen en we niet afhankelijk zijn van niet-Europese spelers. We kunnen de sector dan ook beter beschermen tegen privacy-inbreuken en veiligheidsissues. In 2023 staat de verdere uitvoering van de Retail Payments Strategieën van zowel de Europese Commissie als van het Eurosysteem op de rol. In beide strategieën is een belangrijk onderdeel het ondersteunen van een geharmoniseerd en op instant payments gebaseerd pan-Europees betalingsverkeer. De in oktober door de Europese Commissie voorgestelde wetgeving die de meeste banken verplicht om ook instant payments aan te bieden –zonder hun betaalrekeninghouders daarbij hogere tarieven in rekening te brengen dan voor non-instant SEPA Europese overschrijvingen – zal daarbij een stimulerende rol vervullen.

Met haar *Roadmap to Enhance Cross-border Payments* wil de G20 het wereldwijde grensoverschrijdende betalingsverkeer in vijf jaar tijd sneller, goedkoper, transparanter en toegankelijker maken. Tijdens de Payment Summit van de G20 eind 2022, onder leiding van FSB-voorzitter Klaas Knot, spraken de belangrijkste wereldwijde marktspelers hun commitment voor deze roadmap uit. 2023 markeert hiermee de start van de implementatie van de G20-roadmap.

Chartaal betalingsverkeer

Een van de strategische prioriteiten in de genoemde Visie op betalen van DNB is dat het contante betalingsverkeer voldoende bereikbaar en toegankelijk is. De chartale keten staat onder druk, vooral doordat met de voortgaande digitalisering het gebruik van contant geld in het toonbankbetalingsverkeer trendmatig afneemt. Contant geld vervult echter diverse maatschappelijke functies. Zo is het voor een substantieel aantal mensen in de samenleving een voorwaarde om zelfstandig de eigen financiën te kunnen regelen. Contant geld biedt de burger zelfstandige beschikkingsmacht over zijn geld. Het kan dienen als terugvaloptie

2 Toelichting per kerntaak
2.1 Financiële stabiliteit
2.2 Monetair beleid en reservebeheer
2.3 Betalingsverkeer
2.4 Statistiek

indien het pinverkeer niet meer zou functioneren. En het is vooralsnog de enige vorm van publiek geld.

Om de bereikbaarheid en beschikbaarheid van contant geld zoveel mogelijk te borgen hebben we begin 2022 een Convenant contant geld afgesloten met 23 organisaties die nauw betrokken zijn bij het Nederlandse betalingsverkeer. Dit zijn de banken, chartale dienstverleners, winkeliers en consumenten. Het convenant is bovendien door de minister van Financiën aangeboden aan de Tweede Kamer. Dit Convenant bevat afspraken over onder meer de aantallen en bereikbaarheid van de geldautomaten en de acceptatie van contant geld. De afspraken gelden voor een periode van in beginsel vijf jaar. DNB houdt controle op de naleving van alle convenantafspraken en spreekt indien nodig partijen daarop aan. Rapportage hierover vindt plaats in het MOB.

Eind 2022 hebben we samen met het Ministerie van Financiën opdracht gegeven voor een onderzoek om uit te werken op welke manier het publiek belang van contant geld het beste geborgd kan worden op lange termijn. Als contant geld steeds minder wordt gebruikt, rijst de vraag naar de bekostiging ervan en de marktordening. Het onderzoek zal de diverse opties hiervoor in kaart brengen. Het streven is dat dit onderzoek begin voorjaar 2023 zal zijn afgerond, waarna de minister van Financiën advies kan uitbrengen aan de Tweede Kamer en besluitvorming kan plaatsvinden.

Ook in onze reguliere werkzaamheden streven we naar een blijvend goed functioneren van de chartale keten. Het nieuwe DNB Cashcentrum in Zeist is opgeleverd en vanaf medio 2023 zullen daar onze operationele chartale activiteiten plaatsvinden. Het Cash-centrum is centraal gelegen, optimaal beveiligd en voldoet aan de modernste bouweisen, ook op het gebied van duurzaamheid. In het chartale bedrijf hebben we oog voor sociale- en milieu-aspecten. We letten op CO_2-uitstootreductie en gebruik van 'groene stroom' voor het bankbiljettenbedrijf, maar ook op de omstandigheden waaronder katoen wordt verkregen voor de bankbiljetten. We gaan ons verder richten op maatschappelijk verantwoorde herkomst van de ruwe grondstoffen voor munten. Bovendien zorgen we ervoor dat overtollige munten zoveel mogelijk worden hergebruikt.

Begrote kosten

De stijging van de begrote kosten voor het girale betalingsverkeer in 2023 wordt veroorzaakt door een intensivering als gevolg van de DORA-wetgeving, de cyberstrategie, het cryptodossier, ERMS compliance met Anti Money Laundering -wetgeving, afschrijvingen op nieuwe software en procesverbeteringen. Verder door stijgingen van de toegerekende DNB-brede en domein-specifieke IT-kosten, maar ook een hogere doorbelasting van ICT-kosten vanuit het Europese Stelsel van Centrale Banken (0,6 miljoen euro). En verder door toegerekende kosten vanwege de MoZa-transformatie.

Tabel 5 Betalingsverkeer

Bedragen in miljoenen euro's	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	B2023-B2022
Giraal Betalingsverkeer	39,2	41,1	48,0	6,9
Chartaal Betalingsverkeer	74,9	70,3	65,5	-4,8
Productiekosten bankbiljetten	42,1	22,8	26,0	3,2
Betalingsverkeer totaal	156,1	134,2	139,5	5,3

2 Toelichting per kerntaak
2.1 Financiële stabiliteit
2.2 Monetair beleid en reservebeheer
2.3 Betalingsverkeer
2.4 Statistiek

De begrote kosten voor het chartale betalingsverkeer dalen als gevolg van de reductie van facilitaire kosten dankzij het DNB Cash Centrum (DCC). Er zijn weer afschrijvingen voorzien voor het vernieuwde wagenpark, die er in 2022 niet waren. En tot slot zijn er toegerekende kosten vanwege de MoZa-transformatie.

De jaar-op-jaar ontwikkeling van de productiekosten van bankbiljetten is autonoom en wordt bepaald door afspraken gemaakt in het Eurosysteem. Over de jaren heen fluctueren deze kosten aanzienlijk.

Uiterlijk eind 2023 zullen de organisatieonderdelen die verantwoordelijk zijn voor het betalingsverkeer (weer) worden samengevoegd. Zij zijn tijdelijk gesplitst vanwege de omvang van het project voor de totstandkoming van het nieuwe DCC.

2.4 Statistiek

DNB verzamelt data en stelt statistieken op over het financieel systeem. Deze statistieken stellen we op voor veel verschillende gebruikers: zowel voor institutionele afnemers zoals de ECB, het CBS en het IMF als ook voor het bredere publiek en gebruikers binnen DNB. De Statistiektaak van DNB vloeit voort uit de Bankwet en gerelateerde nationale en internationale wetgeving. Door inzichtelijke statistieken en databronnen te leveren, leggen we de basis waarop beleidsmakers, onderzoekers en andere belanghebbenden datagedreven analyses en beleid kunnen maken en zo beter gefundeerde beslissingen kunnen nemen.

Formatie versterkt

Sinds de financiële crisis van 2007-2008 zijn de verplichtingen van DNB op statistiekgebied sterk toegenomen. Diverse nieuwe statistieken zijn geïntroduceerd om zo betere informatie over ontwikkelingen in het financiële stelsel te verkrijgen, en besmettingseffecten tussen sectoren en landen beter in kaart te kunnen brengen. Met hetzelfde doel zijn bestaande macro-economische statistieken sterk uitgebreid en is de snelheid waarmee diverse statistieken en datasets moeten worden opgesteld vergroot. Tot 2020 werd deze groeiende en meer complexe taakuitvoering opgevangen binnen de bestaande formatie. Door langdurige bezuinigingen op niet-productietaken zoals bijvoorbeeld methodologie, publicaties en kennisdeling met gebruikers, ontwikkeling en innovatie en staffuncties, bleek het in toenemende mate moeilijk om aan de kwaliteitsvereisten voor statistische verplichtingen te voldoen.

Om de taken en middelen meer in balans te brengen, is de formatie van de Statistiektaak versterkt. Deze uitbreiding is gestoeld op een lange-termijn scenarioverkenning voor de Statistiektaak van DNB, gebaseerd op een externe visitatie van onze statistiekfunctie door de ECB, de inzichten uit de MoZa Health Check en strategische personeelsplanning. Vanaf 2023 verwachten wij de structurele kwaliteitsachterstanden in te halen, onze statistieken en datasets beter toegankelijk te maken voor gebruikers en internationaal meer invloed uit te oefenen op relevante dossiers, zoals het meten van schaduwbankieren en duurzaamheid.

Nieuwe statistieken

Ook investeren we in de totstandkoming van nieuwe (wettelijke) statistieken. Zo zullen we in 2023 nieuwe en sterk uitgebreide statistieken over het Nederlandse betalingsverkeer publiceren. Met deze statistieken worden de activiteiten van nieuwe betaaldienstaanbieders en innovatieve betaaldiensten beter inzichtelijk. Daarnaast kunnen we deze nieuwe, hoogfrequente statistieken gebruiken om korte-termijn ontwikkelingen beter te duiden, bijvoorbeeld veranderingen in private consumptie. Naar verwachting publiceren we in 2023 de eerste cijfers over het aantal en omvang van de betalingen, uitgesplitst naar land en type besteding.

Daarnaast begint DNB in 2023 met het publiceren van statistieken gebaseerd op granulaire leningendata. Hierdoor worden bijvoorbeeld ontwikkelingen (en risico's) op de Nederlandse hypothekenmarkt of in de financiering van het MKB nog beter inzichtelijk.

2 Toelichting per kerntaak
2.1 Financiële stabiliteit
2.2 Monetair beleid en reservebeheer
2.3 Betalingsverkeer
2.4 Statistiek

Duurzaamheidscijfers
Om bij te dragen aan de MVO-doelstellingen van DNB heeft de Statistiektaak in 2022 een prominente rol vervuld binnen het Eurosysteem op het gebied van duurzaamheidsdata. Als voorzitter van de opgezette ECB Expert Group voor Climate Change en Statistics heeft DNB de hiertoe benodigde nieuwe statistische methoden en technieken mede vormgegeven en geïmplementeerd. De eerste resultaten hiervan worden begin 2023 gepubliceerd, voor zowel het Eurosysteem als Nederland. Dit betekent dat DNB de CO_2-voetafdruk en fysieke duurzaamheidsrisico's van Nederlandse financiële sectoren en individuele instellingen in kaart brengt. In 2023 starten we met het beschikbaar stellen van datasets op het gebied van duurzaamheid voor zowel interne als externe gebruikers.

Ook blijft DNB zich in 2023 inzetten voor de totstandkoming van het IReF, het Europese raamwerk waarin alle huidige statistische rapportages die aan banken worden opgelegd geharmoniseerd worden in één geïntegreerd rapportageraamwerk. Het IreF zal, naar verwachting, vanaf 2027 worden ingevoerd en leiden tot een lastenverlichting bij de rapporterende banken en statistiekmakers in staat stellen effectiever samen te werken. Komend jaar wordt vooral gewerkt aan het juridische kader en de uitwerking van de nieuwe samenwerkingsvormen binnen het Eurosysteem.

Vindbaarder en toegankelijker
Naast deze initiatieven gaan wij de vindbaarheid en toegankelijkheid van onze statistieken en data vergroten voor zowel interne als externe gebruikers. Hiertoe gaan we in 2023 door met de vernieuwing van onze Statistiekenwebsite. We herzien de mogelijkheden om naar data te zoeken, introduceren nieuwe visualisaties en maken statistiekdata beter automatisch benaderbaar, bijvoorbeeld via API's. Intern versterken we de mogelijkheden om statistiekdata te kunnen analyseren met datascience-technieken, door ervoor te zorgen dat deze op een betere en toegankelijkere wijze aan collega's binnen DNB beschikbaar worden gemaakt.

Hoger niveau
Ten slotte blijven we in 2023 investeren in de robuustheid en efficiency van onze processen en systemen. In 2022 kwam de grootscheepse verbouwing van het platform voor de macro-economische en monetaire statistieken gereed (MoMaS). In 2023 zullen we, als onderdeel van de MoZa-brede transformatie en vanuit onze 'operational excellence' ambitie, diverse statistiekproductieprocessen doorlichten en verbeteren; ook professionaliseren we onze data-governance. De recent vernieuwde ICT-systemen worden doorontwikkeld van minimum viable products tot een robuust, flexibel en toekomstvast applicatielandschap, dat volledig gebaseerd is op cloud-based technologie. Met deze initiatieven realiseren we de winst in snelheid, beheersbaarheid en schaalbaarheid die nodig is om onze complexe statistiekproductieprocessen te draaien. Met de nieuwe systemen en het tegelijkertijd geïntroduceerde vernieuwde rapportagekader voor macro-economische statistieken, wordt de komende jaren de kwaliteit van de statistieken op een hoger niveau gebracht, en kan DNB blijven voldoen aan de nieuwe, meer gedetailleerde, ECB statistiekverplichtingen en gebruikerswensen.

Begrote kosten

Tabel 6 Statistiek

Bedragen in miljoenen euro's	Realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	B2023-B2022
Statistiek	46,5	53,0	58,7	5,7

De begrote kosten voor de statistiektaak bedragen 58,7 miljoen euro voor 2023. Dat is een stijging van 5,7 miljoen ten opzichte van 2022. Deze stijging wordt deels (~30%) veroorzaakt door de capaciteitsversterking vanaf 2023 voor deze taak, om de ambities en middelen meer in balans te brengen. Hierdoor kan DNB haar statistieken en datasets op meer robuuste en efficiënte wijze toegankelijk maken voor gebruikers en beter inspelen op (nieuwe)

2 Toelichting per kerntaak
2.1 Financiële stabiliteit
2.2 Monetair beleid en reservebeheer
2.3 Betalingsverkeer
2.4 Statistiek

gebruikerswensen. Daarnaast stijgen de begrote kosten vanwege het transformatiebudget dat Moza-breed wordt aangewend om de operationele processen beter in kaart te brengen, te beheersen en te stroomlijnen. Ten slotte deelt de Statistiektaak mee in de stijging van de toegerekende DNB-brede en domeinspecifieke IT-kosten.

2 Toelichting per kerntaak
2.1 Financiële stabiliteit
2.2 Monetair beleid en reservebeheer
2.3 Betalingsverkeer
2.4 Statistiek

De Nederlandsche Bank N.V.
Postbus 98, 1000 AB Amsterdam
020 524 91 11
dnb.nl

Volg ons op:

DeNederlandscheBank
EUROSYSTEEM